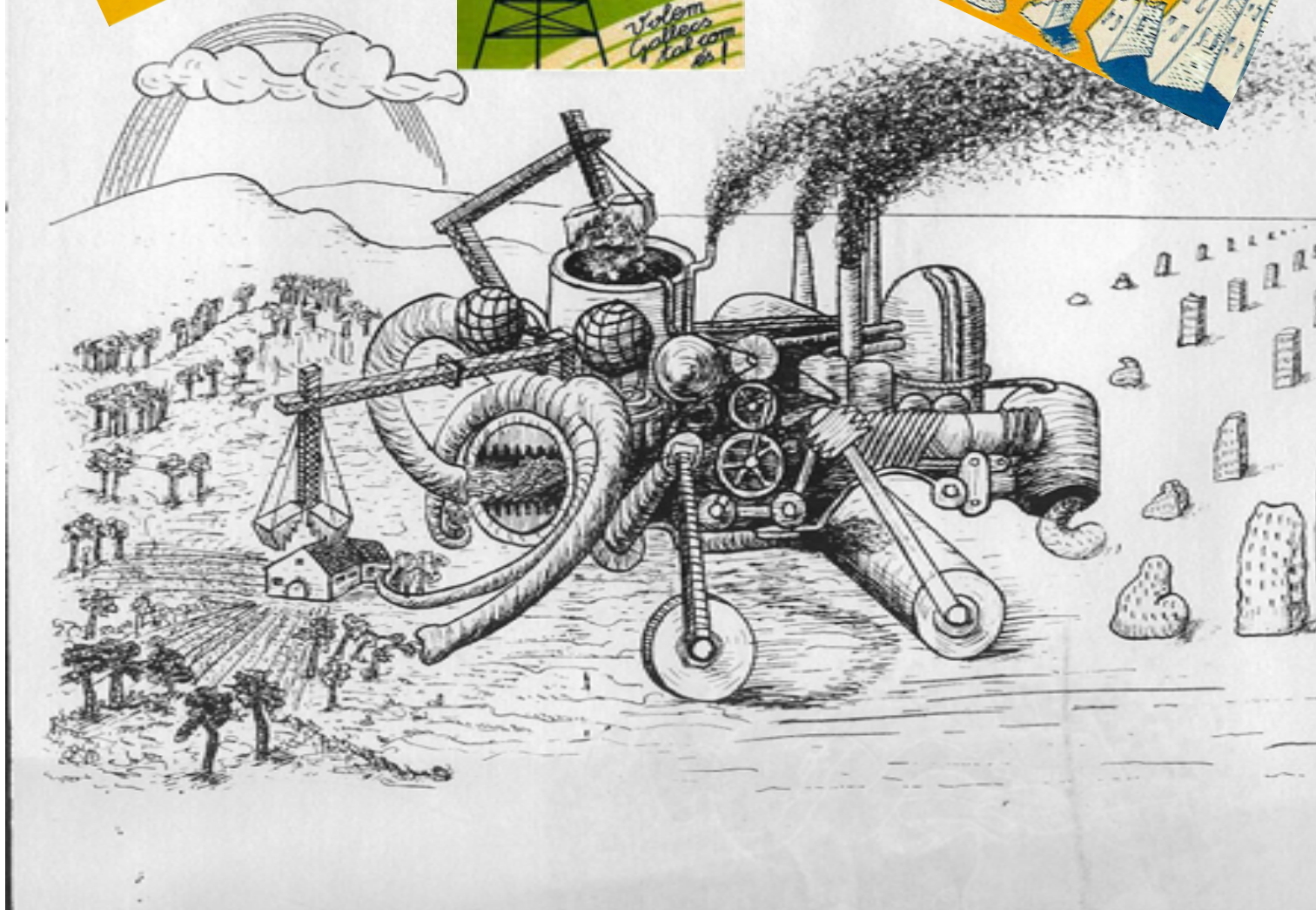

BUTLLETÍ NÚM. 3 - HIVERN 2008
Parets del Vallès

*Descobreix la història
del nostre poble.*

30è aniversari de la Ciclistada a Gallecs

SUMARI

Editorial

La contaminació acústica a Parets per Adrià Noel i Martínez

Parets rere el pentagrama per Adrià Aguilera i Casanovas

Ponts de la factoria Eiffel per Rosa Martí i Conill

Restaurant Les tres claus per Àfrica Martínez

Entrevista a Josep Ribes per Joan Volart i Bellavista

Ressenya literària

- **"Parets darrera els vidres "** per la autora: Eulàlia Ripoll

- **"Cecília"** per l'autor : Carles Zafon.

- **"Quinze generacions d'una família catalana"** per Maria Gorina.

RACÓ POÈTIC:

- **"No tinc llimona"** per Maria Pujol i Ciurans

Editat per: Centre d'Estudis Locals PARIETES

Número d'inscripció: 31584/1

Data d'inscripció: 31/01/2006

Redactors: Josep Comas, Anna Esteve, Marta Garcia, Rosa Martí, Roger Prims, Antoni Puig, Josep Puig, Joan Volart.

Col.laboradors: Maria Gorina i Esteve, Adrià Noel Martínez, Adrià Aguilera i Casanovas, Àfrica Martínez, Maria Pujol i Ciurans, Eulàlia Ripoll i Carles Zafon.

Correctora lingüística: Maria Antònia Fité

Logotip: Lluís Miras

Composició i Muntatge: Esteve Conill i Ferran Vidal

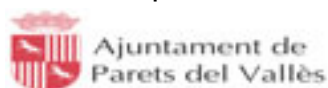
Adreça de contacte: parietes@gmail.com

Dipòsit Legal:

ISSN: 2013-1763

Impressió:

Amb el suport de:

Institut Ramon Muntaner

Esteve Guasch Rocaries (1951-1952).

Fotografia: Joan Padró.

Fotografia cedida per Margarida Guasch

Carregant Naps. Dècada 1960-1970
Julià Martí José i Roman Fernandez Reyes

En el darrer número del butlletí de Parietes varem publicar per primera vegada una síntesi d'un treball de recerca de segon de batxillerat d'una alumna que va fer un estudi de la ràdio a Parets. Aquella va ser la primera de les publicacions d'aquests estudis d'investigació que han fet els nostres joves sobre temes locals.

El treball de recerca és un matèria obligatòria que tots els estudiants de batxillerat han de realitzar des del darrer trimestre de 1r fins al segon trimestre de 2n. Està coordinat per un tutor i se n'ha de fer una defensa pública davant d'un tribunal compost per tres docents de l'escola o institut. Molts dels que sou pares i teniu fills que han passat aquest estadi educatiu, ja sabeu els maldecaps i treballs que heu patit conjuntament amb els vostres fills per tal de superar aquests crèdits obligatoris.

També hi ha un equip pedagògic que any rere any coordina i guia aquests joves a triar el seu treball, a orientar-los sobre els objectius que poden assolir, el tipus de recerca que hauran de realitzar, la metodologia a emprar, etc. No cal dir la tasca important del professor tutor i la implicació que té en l'orientació i assessorament de l'alumne en aquest creixement intel·lectual.

El grup de redacció de Parietes pensem que les persones grans del nostre poble amb moltes vivències són una peça fonamental en el coneixement de la nostra història local i que els articulistes d'aquestes pàgines, som moltes vegades, els mers transmissors d'aquests coneixements tan valuosos i tan rics que ens aporten amb la seva saviesa popular i alhora podem omplir de contingut del projecte de Parietes.

També som conscients que cal potenciar aquests joves estudiants que ja han assolit un estadi de maduresa intel·lectual i cognitiva, es a dir de coneixements, que els fa aptes per emprendre aquest estudi d'investigació. Per a molts d'ells serà el primer treball d'aquest

abast, i podran investigar a través d'un mètode d'estudi constructivista algun tema sobre el qual estan interessats.

Aquest potencial humà i de coneixements que han demostrat els nostres joves ciutadans no podem desaprofitar-lo i per això us recomanem als professors i tutors que tots els estudis relacionats amb temes del nostre municipi, ja siguin de l'àmbit històric, mediambiental, musical, científic, etc, en els feu arribar a fi que l'equip de redacció pugui estudiar la possible publicació en aquesta revista de difusió cultural, la vostra.

També voldríem agrair a tots els professors que tutoritzen aquests treballs de recerca la seva tasca silenciosa, però fructífera, en el guiatge dels joves per bastir a partir d'un aprenentatge precís i d'un mètode, uns nous coneixements que també implicaran l'ampliació en uns conceptes, uns procediments i uns valors més elaborats. A vosaltres us demanem també que ens feu arribar alguna síntesi d'aquests treballs que estiguin en la línia de la recerca local.

Aprofitem l'avinentsa per donar les gràcies a totes aquelles persones que d'una manera o bé d'una altra ens ajuden a continuar en aquest projecte cultural i divulgatiu.

Per últim, voldríem felicitar al nostre col·laborador, Roger Prims i Vila, que recentment ha estrenat paternitat amb el seu fill Alger.

Per contactar amb nosaltres escriviu-nos a:

parietes@gmail.com

Som uns quants i volem ser molts més.

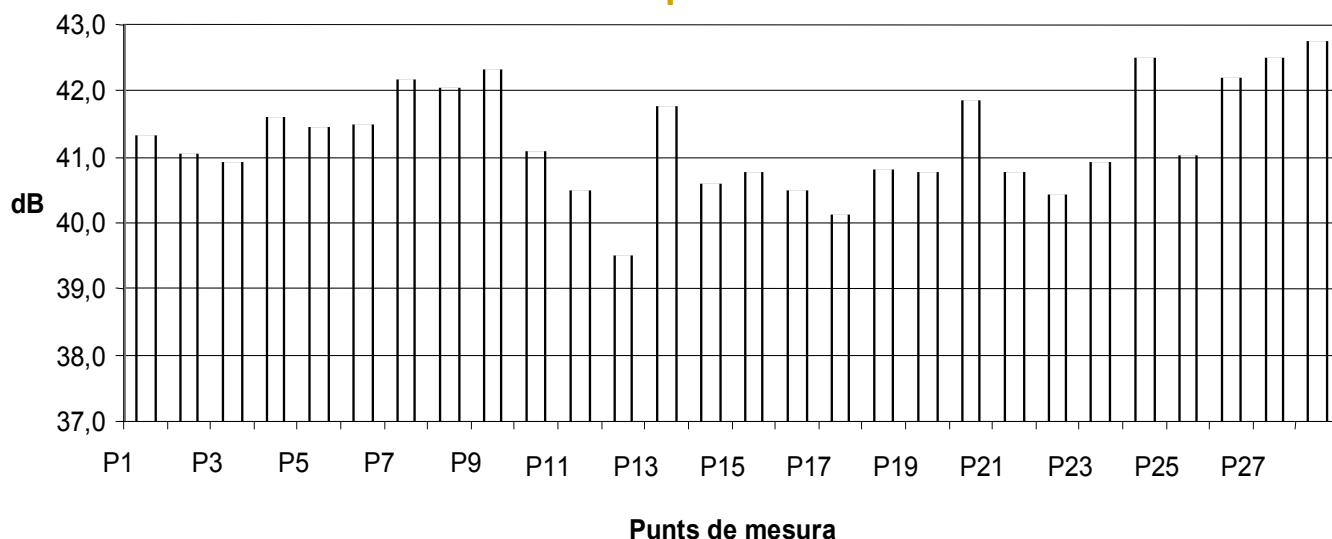
La contaminació acústica a Parets

Què és la contaminació acústica? Ens afecta? Ens perjudica?, i el més important, hi ha contaminació acústica al nostre poble?

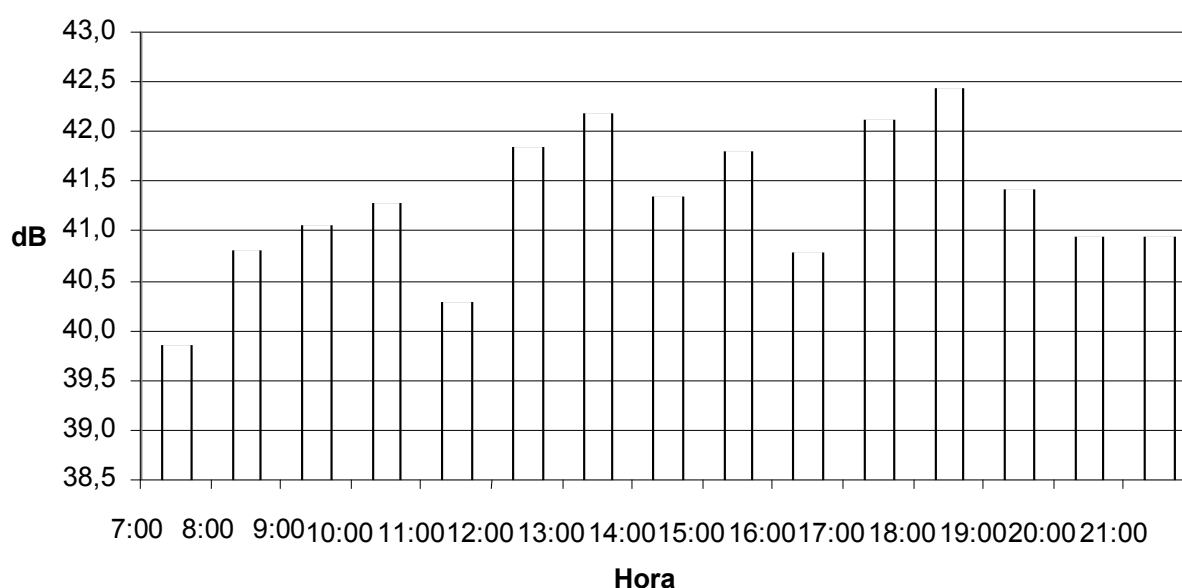
Aquestes són una sèrie de preguntes que ens hauríem de fer cada cop que algú de nosaltres puja la música del cotxe o de la nostra mini cadena, cada cop que sentim el clàxon d'un vehicle o cada vegada que anem a la discoteca. Perquè totes aquestes situacions, i moltes d'altres, són el que denominem contaminació acústica. Definim la contaminació acústica com tots aquells sons i sorolls excessius i molestos, que pertorben l'estat de tranquil·litat. Avui dia és molt habitual parlar de contaminació, que solem dir que és l'acumulació de diverses substàncies nocives per a la salut o per a l'ambient, conseqüentment l'acústica també és una contaminació encara que les substàncies que s'envien al medi desapareguin a causa de la seva pròpia transmissió. El que realment mesurem del so és la seva intensitat (dB), que presenta dos aspectes ben diferents, la intensitat física o objectiva, és a dir, el volum acústic, i l'energia que transmet l'ona per unitat de temps a través de la superfície de la direcció de propagació; la intensitat fisiològica o subjectiva és la sensació sonora més o menys intensa que percep l'orella humana. La intensitat sonora disminueix amb la distància de la font, disminueix 6dB cada vegada que es duplica la distància a què es troba el focus de propagació.

Els llindars d'audició (intensitat mínima audible) considerats estàndard corresponen a intensitats de 0 dB, i a 140 dB el llindar del dolor (produeix una sensació dolorosa en la majoria de persones), i el de la molèstia es situa cap als 120 dB. Per exemple, uns dels sorolls més freqüents a la nostra societat és el que generen les discoteques o tallers mecànics, que oscil·len entre 90-100 dB, i que pot arribar a ser un soroll perillós i pot provocar una pèrdua parcial de l'audició (25%) si s'hi està exposat durant un temps prolongat. Un menjador escolar, on es generen entre uns 80-90 dB, pot suposar un soroll molest, i una conversa qualsevol s'arriba a uns 50 dB i és un soroll lleuger i poc molest.

Encara que nosaltres no ho notem directament, la contaminació acústica afecta la nostra salut. Hi ha dos tipus d'efectes: els auditius i els no-auditius. En els efectes auditius, o físics, el sistema auditiu es ressent davant d'una exposició prolongada a una font de soroll, encara que aquesta sigui de baix nivell. Inicialment, els danys produïts per una exposició prolongada no són permanents, cap als 10 dies desapareixen. No obstant, si l'exposició a la font de soroll no cessa, les lesions seran definitives. No només el soroll prolongat és perjudicial, un so sobtat de 160 dB, com el d'una explosió o un tir, poden arribar a perforar el timpà i causar altres lesions irreversibles.

Quadre dels decibels amb relació amb els punts de mesura en horari diürn.

Quadre dels decibels per hora en horari diürn.

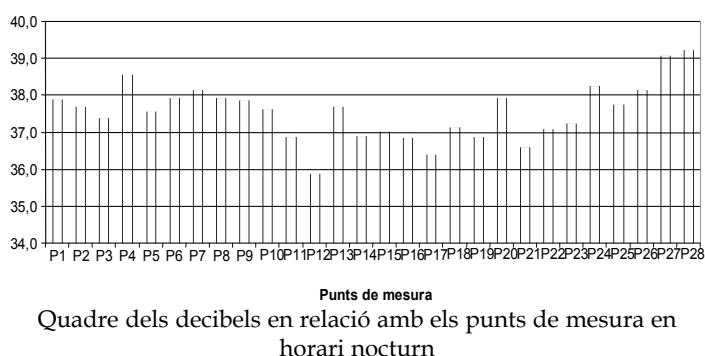
Si l'exposició al so és major a 60dB pot provocar un augment de la pressió arterial i mal de cap, tensió muscular, acceleració del puls, etc. Considerem també que amb l'edat disminueix el límit superior de freqüència audible, per exemple una persona adulta ja no és capaç de percebre les ones superiors a 16000 Hz, i una persona d'uns 70 anys no és capaç d'escoltar ones superiors a 8000 Hz. Els efectes no auditius, o psíquics, són els efectes que afecten el comportament i la salut mental i física de les persones, però això depenen de les característiques personals, és a dir, l'estrès generat pel soroll es modula en funció de cada individu i de cada situació. Insomni, fatiga, irritabilitat, agressivitat, falta de desig sexual, etc., per exemple són generades pel propi estrès.

Pel que fa referència a Parets hem de tenir en compte que hi ha un gran activitat social, ja que al poble hi viuen 16.413 habitants (dades 2006), i que en aquests últims anys ha crescut i s'espera un creixement notable de població gràcies a l'augment del sòl urbanitzat. També hem de pensar que som un poble amb força activitat industrial, i estem ben dotats d'infraestructures. Aquesta activitat ens fa pensar que és un poble sorollós, i així és, ja que les dades que hem recollit ens mostren clarament que a Parets hi ha contaminació acústica.

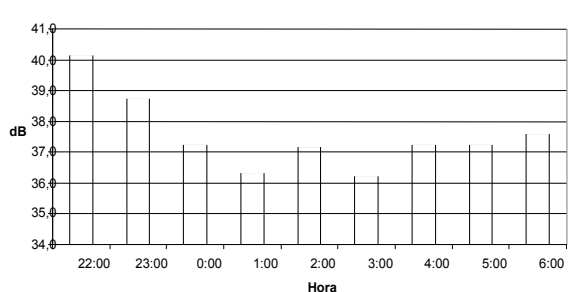
Però per arribar a demostrar aquesta afirmació s'ha hagut de mesurar un gran nombre de dades en la gran majoria d'hores del dia, separant-les en els valors diürns i nocturns, però agafant com a referència l'activitat social en el dia a dia, és a dir les hores en què la gent té activitat, o en canvi, dorm o descansa.

Pel que fa els punts de mostra estan distribuïts de manera uniforme centrant-nos sobretot en la part amb més densitat de població, ja que és el que més ens interessa, però sense deixar de banda els sectors menys poblats, ja que també afecten la resta del poble.

Hem de tenir molt en compte abans de tot, que aquesta distribució de punts afecta notablement al resultat final, ja que centra les mesures a la zona amb més activitat i això fa augmentar els valors finals, però realment és el que més ens afecta. També hem de considerar que el sonòmetre utilitzat per a la recollida de dades (Salex alecop MV01 M10), facilitat per l'IES Parets del Vallès, no estava calibrat amb la normativa exacta i vigent per a l'obtenció de dades sonores. Tampoc s'ha mesurat amb cap focus important de contaminació a prop de l'aparell que pertorbi les dades. Però és evident, i hem de valorar-ho molt, que el so que ens arriba de l'exterior fins a l'interior dels habitatges disminueix a

causa dels aïllants acústics que s'instal·len, aquests poden arribar a absorbir un 40% de les ones sonores ambientals, i aquestes dades són recollides al carrer.

Les dades obtingudes mostren que durant el dia tenim una mitjana global de 41,3 dB, i supera clarament altres municipis amb més habitants i amb més densitat de població (a Parets és de 1.799,5 hab./km²). Segons aquestes dades podem observar que les hores del dia més sorolloses es troben al voltant de les 13:00h i al voltant de les 18:00h. Atribuïm aquest augment al fet que és durant els moments del dia en què la majoria de població es desplaça, ja que coincideixen amb l'hora de sortida de les escoles i de moltes feines, tant per l'afluència de cotxes com per la mateixa gent.

Però pel que fa a la nit, els decibels disminueixen i es situen en un nivell inferior, i les dades són més equilibrades. La mitja de decibels durant la nit (22:00-06:00) és de 37,5 dB.

Com observem als gràfics, veiem que els punts de màxima afluència sonora són els mateixos que durant el dia, i les hores de més contaminació acústica són les que s'acosten més a l'horari diürn.

En general deduïm que els punts amb més contaminació acústica a Parets són els que estan pròxims a les vies urbanes o interurbanes principals del poble, com poden ser els punts P9, P13 i P24, tots tres situats a l'Av. Catalunya on tots ronden els 42 dB. Tanmateix tenim punts que trobem als polígons industrials o pròxims a ells, com són els punts P8, P26, P27 i P28 que també arriben a aquestes xifres.

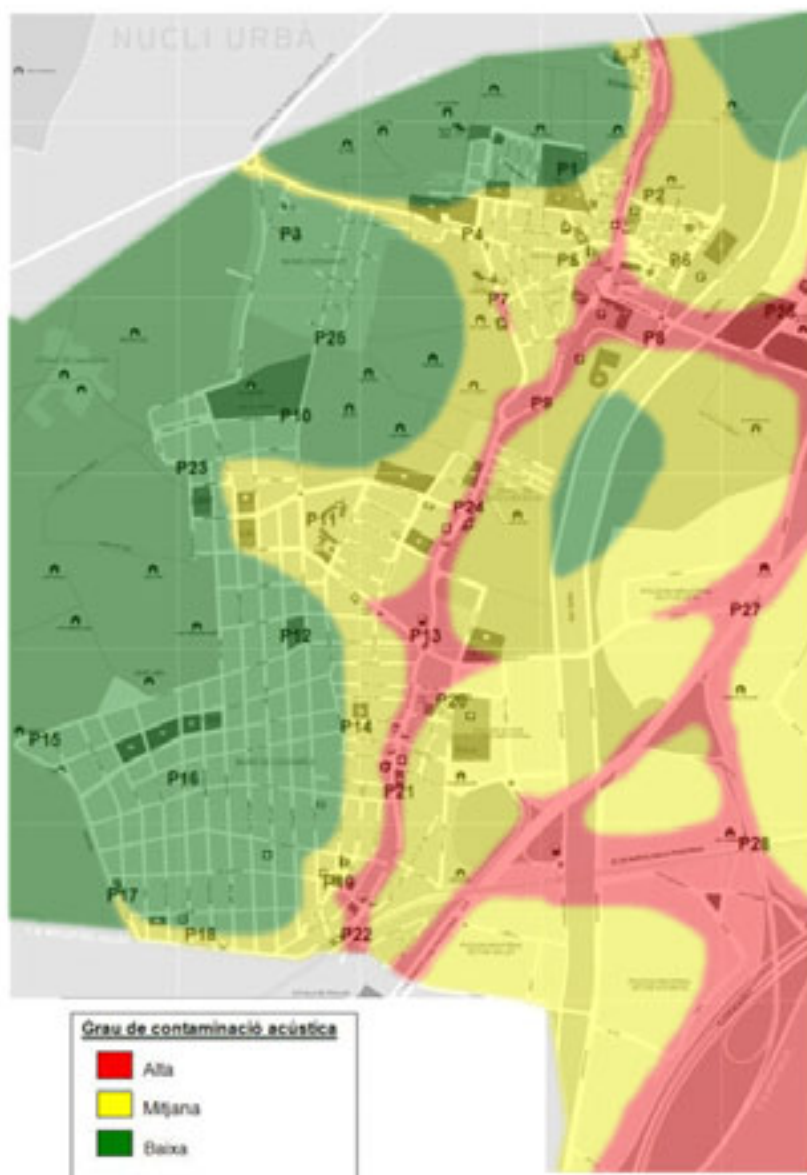
En canvi els llocs amb menys contaminació són a les àrees situades a l'eixample pròximes a Can Butjosa i l'estació de tren, ja que el transit és de menor intensitat.

Aquestes dades són molt importants si les comparem amb les d'altres poblacions com Barcelona, Tarragona, etc., tenint en compte que Parets és un poble més petit, quant a població i a territori.

Com hem vist clarament amb els gràfics, les dades obtingudes i la comparació amb altres poblacions catalanes, al nostre poble hi ha un alt nivell de contaminació acústica. Vista aquesta afirmació hauríem d'analitzar com afecta a les nostres vides, és a dir, si la contaminació acústica existent a Parets és suficient com per generar problemes de salut a algú de nosaltres. També ens hauríem de plantejar si aquesta contaminació és normal tenint en compte les dimensions del nostre poble, i quins mecanismes hem d'utilitzar per contrarestar-la, si és que realment ens molesta, i si és que en alguna mesura no es fa.

Adrià Noel Martínez

Punts	Dia	Nit	Total
P1	41,3	37,9	39,6
P2	41,0	37,7	39,4
P3	40,9	37,4	39,2
P4	41,6	38,6	40,1
P5	41,5	37,6	39,5
P6	41,5	37,9	39,7
P7	42,2	38,1	40,1
P8	42,0	37,9	40,0
P9	42,3	37,9	40,1
P10	41,1	37,6	39,3
P11	40,5	36,9	38,7
P12	39,5	35,9	37,7
P13	41,8	37,7	39,7
P14	40,6	36,9	38,7
P15	40,8	37,0	38,9
P16	40,5	36,8	38,7
P17	40,1	36,4	38,3
P18	40,8	37,1	39,0
P19	40,8	36,9	38,8
P20	41,9	37,9	39,9
P21	40,8	36,6	38,7
P22	40,4	37,1	38,8
P23	40,9	37,2	39,1
P24	42,5	38,3	40,4
P25	41,0	37,7	39,4
P26	42,2	38,1	40,2
P27	42,5	39,1	40,8
P28	42,7	39,2	41,0
Mitja	41,3	37,55	39,4

Població	Nombre de població	Decibels (dB)
Barcelona	1 595 110	41,9
Badalona	205 386	40,7
L'hospitalet del Llobregat	238 794	38,7
Mataró	105 982	39,6
Santa Coloma de Gramanet	112 527	38,9
Girona	74 479	37,0
Lleida	111 701	36,8
Tarragona	112 875	40,8
Parets del Vallès	16 720	39,5

Nens Patronato Enseñanza Media (àntic Patronat Pau Vila) i ca n'Oms cap al 1964

De dreta a esquerra Antonio Ferré, Pere Alcantara, Xavier Esteve, Jaume Talam, José Villa, Josep Lluís Gomis, Julià Martí, Esteve Oliver, Joan Jordà, Pere Pujol, Isidre Jordà, Jaume Martorell, Luis Martínez, Salvador Arabia, Emilio Vila

Festa del Pedal any 1960
Es pot observar can Pardalero.

Torre de Cellers (1932)
Foto: Joan Estorch

Centre Excursionista de Catalunya

Can Titó l'any 1942

Parets rere el pentagrama

Tot va començar l'abril del 2007 quan l'IES Parets ens va fer triar un tema per al treball de recerca. Tenia molt clar que el meu havia d'estar vinculat amb la música, ja que m'ha acompanyat des de ben petit i avui és el meu dia a dia.

A poc a poc la idea de fer quelcom vinculat a Parets va anar prenent força fins a dibuixar-se la idea definitiva: Una suite per a piano, un conjunt de peces que descrivissin els llocs més interessants de Parets.

Inicialment tenia pensat relacionar la història i les característiques físiques de cada indret amb elements musicals que em permetessin descriure'l, però després se'm va acudir acompanyar la música amb imatges i vídeo que, a part de fer-lo més interessant, facilitaven la comprensió de la meva premissa.

A finals de juny i durant tot l'estiu, un cop m'havia documentat sobre els llocs més importants del nostre municipi, em vaig enfrontar al pentagrama; al principi les idees rajaven a dojo però a mesura que vaig anar tenint pàgines i pàgines de la suite la inspiració va anar minvant... Paral·lelament, amb el meu pare, recorriem els llocs dels que ja tenia la música composta i mentre ell filmava seguint les meves instruccions jo feia les fotografies.

Recordo especialment el dia que ens vam llevar a les cinc per anar a fotografiar el Parc de Cal Jardiner, ja que havia compost una peça que descrivia la sortida del sol des del parc, malauradament no ens va donar temps d'aconseguir totes les imatges que necessitava i l'excursió es va haver de repetir dies després a la mateixa hora, amb gran alegria per part del meu pare. El dia que va ser més emocionant fou en la representació de la Pedra de Diable i el correfoc, fent fotos en mig de les espurnes i els petards dels diables.

Durant el setembre i l'octubre vaig trobar la manera d'acabar les peces que se m'havien resistit i amb els savis consells d'en Jordi Azagra, director de l'Escola de Música, vaig acabar de polir les set composicions que formen la suite.

Mentrestant, gràcies a la Alicia Pozo, responsable de l'arxiu de Parets, vaig obtenir fotografies antigues de l'església de Sant Esteve, la Plaça de la Vila, la Linera... La Rosa Martí, que també em va proporcionar fotografies, em va ampliar la informació històrica del treball escrit i em va explicar anècdotes sobre Parets.

En Quim Sánchez, el nou professor de música de l'IES Parets, es convertí en el meu tutor del Treball de Recerca i entusiasmat amb el projecte em va acompanyar en la recta final i em va aconsellar per a l'exposició. Durant aquesta última etapa vaig gravar les peces i vaig fer el muntatge de la imatge amb el so, una feina pesada i minuciosa que s'allargà fins al gener del 2008.

El fet que hagi triat Parets com a eix temàtic de la meua música es deu al fet d'haver nascut aquí i hi he tingut els lligams d'infantesa i joventut, he après a valorar Parets i la seva gent i he descobert una nova manera de veure el nostre poble. Us convido a viatjar amb mi per les set peces de "Parets rere el pentagrama"

Sonen les campanes... una monodia gregoriana, freda i despullada ens transporta a l'any 904, quan es consagrà l'església. Els segles passen i amb una harmonia dissonant i un ritme frenètic revivim l'incendi de l'estiu de 1936, una melodia celestial ens porta a uns anys difícils però plens d'esperança, la reconstrucció de Sant Esteve. En arribar al final d'aquesta peça assolim, l'actualitat, per gaudir de l'arquitectura de Francesc Folguera i l'escultura de Frederic Marés.

Tot seguit sortim de l'església i arribem a la Plaça de la Vila, amb una peça dedicada als paretans "L'essència de la plaça". Hi podem veure la cara més festiva de la nostra plaça mitjançant ritmes i harmonies populars, en contraposició amb la tranquil·litat del dia a dia que pren personalitat amb una suau melodia a l'estil d'havanera.

"La Torre de Malla: records d'un passat" és el títol de la tercera peça en què a través de l'antic mode dòric i un ritme amb aire medieval descriu una de les masies més antigues de Parets. Mitjançant una suau melodia ens perdem ens els prats i la naturalesa que envolta la Torre de Malla.

La següent peça també està inspirada en una masia, si bé molt diferent de l'anterior perquè ha estat habilitada com a casal d'avis. "Ca n'Oms, un petit paradís" és una obra romàntica on trobem les melodies més líriques i tranquil·les de tota la suite

L'ambient de pau i harmonia es trenca amb "La pedra del Diable" en què mostro el vesant més percussiu del piano i ens submergim en el foc de l'infern amb l'ajuda de Llucifer, en Bitru, la Bèstia i els diables de Parets.

Sense deixar que es faci de dia arribem a Cal Jardiner, a través d'una senzilla melodia en *la menor* ens endinsem en el parc i en la nit. La música va agafant força fins a arribar al punt àlgid de la peça, la sortida de sol, la gespa es

va tenyint de llum i s'hi dibuixa el molí. L'harmonia en *la major* ens indica que ja ha arribat el dia a Parets i amb el motiu inicial desdibuixant-se finalitza la peça "Surt el sol rere el molí".

L'última parada del nostre viatge és la Linera. Amb un obstinat rítmic tornem a sentir els telers de la fàbrica més important de Parets i revivim uns anys difícils, de treball molt dur. A poc a poc s'aturen els telers per

donar pas al parc que es presenta amb una melodia emotiva plena de records d'infantesa i que ens condueix fins a l'Escola de Música. Les típiques escales musicals que toquen els nens quan comencen a estudiar piano combinades amb cançons populars com *El gegant del Pi* o *Plou i fa Sol* ens porten a la coda final. Amb "La Linera ahir i avui" vull retre un petit homenatge a la gent que va treballar a la fàbrica i a tots els professors i alumnes de l'Escola de Música, és per això que he volgut acabar-la al lloc on em van ensenyar a gaudir i estimar la música... el lloc on va començar el meu viatge...

Poc m'imaginava l'èxit que va tenir **Parets rere el pentagrama** entre alumnes i professors. Tant fou així que amb en Felip Zaragoza, coordinador de batxillerat vam decidir presentar el treball al V Premi Argó de Treballs de Recerca de la UAB. Paral·lelament vaig tenir l'honor d'estrenar el 20 de maig de 2008 la suite a l'auditori de l'Escola de Música en el marc de la 9a Setmana

Cultural; un dia que no oblidaré mai, la tornada a casa, on m'havien format com a músic i a més a més tocant la meva música per a la meva gent.

l'espectacle la gent emocionada i amb llàgrimes als ulls em venien a felicitar... Havia aconseguit transmetre sentiments, arribar al públic i això per a mi és el més important.

Torre de Malla, cap al 1915

El 16 de juny **Parets rere el pentagrama** va rebre la Menció honorífica a treballs de l'àmbit artístic del concurs de la Universitat Autònoma de Barcelona i en aquella mateixa cerimònia em van demanar que toqués dues de les peces de la suite, l'acollida per part del públic present fou magnífica. Santiago Cucurella, president de la Fundació Martí l'Humà, present en aquell acte em va demanar una còpia del treball i del DVD per incloure'l en el XIIIè Premi Pere Ramon i Roca que se celebra a la Garriga. L'1 de juliol de 2008 el treball era finalista del premi i se'n feia la següent crítica:

"El jurat ha valorat l'originalitat de l'obra, l'enorme esforç de creativitat de l'autor i la qualitat de les composicions musicals aconseguides"

L'Ajuntament de Parets va decidir fer un concert a Can Rajoler el dia 17 d'octubre de 2008 a les 18h dins del programa dels 1104 anys de Parets. Vaig tenir un petit desencís perquè va venir poca gent, però al final de

L'últim cop que ha sonat la suite paretana ha estat el dia 22 d'octubre al Teatre Municipal de la Garriga en l'acte d'inauguració del curs acadèmic 2008-2009, la rebuda pel part del públic fou molt similar a la que pocs dies abans havia rebut a Can Rajoler.

Un any i mig més tard d'haver començat amb les primeres idees, només puc fer valoracions positives del projecte, el que havia de ser un treball de recerca s'ha convertit en un espectacle, l'he tocat a diversos llocs i l'ha gaudit molta gent.

Sóc conscient que sense l'ajuda de tots no hauria estat possible fer que la meva música arribés fins on ha arribat. Gràcies a tots per haver fet realitat un somni, **Parets rere el pentagrama**.

Adrià Aguilera Casanovas

És poc conegut que Gustave Eiffel va treballar uns anys a Catalunya. Va presentar el projecte de la Torre Eiffel a l'Ajuntament de Barcelona per construir-la com un monument durant l'Exposició Universal d'aquesta ciutat l'any 1888, però als representants municipals no els va agradar el projecte i en el seu lloc van aixecar l'actual Arc de Triomf, que no està malament, però comparat amb la Torre Eiffel, no hi ha color.

L'any següent el 1889 Gustave Eiffel va presentar el mateix projecte a l'Ajuntament de París per commemorar el centenari de la Revolució francesa i l'Exposició Universal, aquest Ajuntament a diferència del de Barcelona, va acceptar el projecte amb la intenció d'enderrocar la torre una vegada acabada l'exposició. Afortunadament per a gaudi de les generacions posteriors no es va complir la previsió.

A Girona ciutat hi ha un pont, el més famós, que el va fer Gustave Eiffel.

La línia de tren Barcelona - Puigcerdà té molts ponts metàl·lics construïts a finals del segle XIX, que segons sembla, encara que caldria una investigació acurada i documentada, són de la factoria Eiffel. N'hi ha molts, a Parets n'hi ha un, és molt bonic i segurament els enginyers de la Renfe l'estimen molt perquè amb certa freqüència el pinten amb bon gust. Ens consta documentació relativa a una ampliació deguda a una forta riada.

Seria molt bonic que amb motiu del desdoblament d'aquesta línia es portés a terme un estudi de tots els ponts, es poguessin documentar i sobretot respectar, ja que formen part d'un moment històric important i de transformació per l'ús de nous materials constructius, com és el cas del ferro.

Caldria que els nous projectes de desdoblament no malmetessin aquestes estructures sinó que les potenciessin, encara hi som a temps.

Quan es facin els projectes executius, que és quan més ens acostem al detall, seria bo valorar amb interès els ponts existents.

Gustave Eiffel va crear una factoria (una mena de consulting d'avui dia) l'any 1866 en la qual treballaven diversos enginyers i es dedicaven a la construcció d'estructures metàl·liques, sobretot ponts. L'any 1869 ja havia fet els ponts per a la línia fèrria de Poitiers - Limoges. Entre d'altres, és famós el seu pont sobre el riu Duero al seu pas per Oporto que té un arc d'acer de 160 metres.

Ràpidament va adquirir prestigi internacional i el 1885 ja era l'enginyer francès més important en l'ús del ferro, va construir centenars d'estructures per a ponts i estacions de tren, així com l'estructura de l'estàtua de la Llibertat de Nova York.

Seria bo aprofitar el moment dels nous projectes de desdoblament al voltant d'aquesta línia de tren anomenada actualment R-3, per recordar i valorar els ponts que adornen el nostre paisatge i que es deuen, la majoria d'ells a la factoria Eiffel. Més de cent anys d'història d'estructures metàl·liques ens acompanyen, convindria respectar-les perquè ens segueixen acompanyant amb tot el seu esplendor.

Rosa Martí i Conill
Llicenciada en Química

Restaurant les tres claus

Després de l'experiència de regentar LA FONDA de Santa Perpetua de Mogoda, la família Martínez decideix l'any 1968 obrir el restaurant LES TRES CLAUS aprofitant la propietat de què disposem al poble des de l'any 1962 al carrer Santa Quiteria n. 9, avui carrer Llibertat.

En aquells temps ens trobàvem als inicis del fet de dinar fora de casa els diumenges i festes de guardar, per tant es va muntar un restaurant amb unes quinze taules i un aforament per a unes 60 persones.

Era un restaurant de tipus familiar, amb poc personal contractat, que només s'ampliava en èpoques de força feina, com eren les comunions i els casaments. Treballàvem de dilluns a diumenge durant els primers anys, més tard el dia de festa era el dissabte, sempre i quan no sorgís una celebració.

Coincidint en l'expansió industrial que va tenir el nostre municipi, hi hagué una forta demanda d'uns tipus de coberts per a gent treballadora, això va portar els restaurants de la zona a fer uns menús diaris de dilluns a divendres que costaven entre les 50 i 60 ptes. per persona. LES TRES CLAUS juntament amb EL JARDI, el RESTAURANT PARERA, LA SALUT i algun d'altre, van començar a treballar per cobrir aquesta demanda.

Els menús diaris constaven de diversos plats a escollir entre:

2 Entrants
3 o 4 Primers plats
3 o 4 Segons plats
Postres - pa i vi

Intentàvem que la dieta fos ben variada, als primers plats sempre hi havia: verdura, arròs o pasta i llegums i els segons carn i peix, el que avui es coneix com a dieta mediterrània. L'any 1975 el menú diari valia aproximadament unes 125.-ptes. i el dies festius disposàvem d'una carta on es podia escollir entre plats molt variats i de preus més cars encara que assequibles a les butxaques de persones treballadores.

Al cap de dos o tres anys, vàrem incorporar uns menús de festa compostos per uns menjars molt més elaborats, essent els plats "estrella" d'aquells menús Els peus de porc, Els entrants 3 Claus (combinant els entrants freds amb els calents), Calamars a la romana o farcits, Espatlla de xai al forn,... Teníem un tipus de clientela molt fidel tant els dies feiners com els del cap de setmana.

Amb tot això el procés d'industrialització que segueix una dinàmica creixent en el nostre municipi, fa que els restaurants de la zona hagin de fer un altre canvi per adaptar-nos als nous temps i per tant hem de servir els dinars directament a les empreses, el que avui coneixem amb el nom de "càtering"; servíem a empreses com: LA SOBERANA, LABORATORIS GRIFOLS ..., igual que la resta dels restaurants abans esmentats.

El restaurant va funcionar fins l'octubre - novembre de l'any 1978. El decidim tancar per diferents motius: primer, els avis es fan grans i no es preveu una continuïtat; en segon lloc, en qüestió d'espai estàvem molt limitats, ja que no podíem edificar més del que ja teníem i això representava traslladar-nos en algun altre indret dins o fora del poble, i per últim, els moments d'inestabilitat que pateix el país per la situació política que es viu fa que l'economia no es trobi en el seu millor moment.

Àfrica Martínez

En Josep Ribas i Fàbregas va néixer l'any 1919 a la masia de Can Cot de Parets. Aquesta casa està situada en el barri del Quarter de Llevant, ben a prop de la boca d'entrada de l'autopista AP-7, ubicada també entre la C-17 i la riera Tenes. Avui, sobre els terrenys de regadiu que l'indaven la casa, s'ha construït una gran factoria propietat del Grup Zeta, abans indústries Bruguera, SA. En Josep ha estat i és una gran personalitat del nostre poble, atès que ha treballat desinteressadament en moltes de les activitats que s'han fet a casa nostra. Va ser un dels fundadors del Club d'Handbol Parets, l'any 1954. També va

ha fet recordar la història més propera a través del seu pinzell i la seva tela.

Vostè ha col·leccionat un conjunt de fòssils de la finca de can Cot, podria explicar-nos una mica els orígens d'aquestes relíquies?

Segons uns experts que he consultat, l'origen d'aquests fòssils cal cercar-lo en un època remota; en aquesta zona hi havia un gran llac d'aigua dolça on vivien uns cargols comestibles d'unes dimensions una mica grans. Jo n'he col·leccionat al voltant de dos-cents.

Can Cot el 2002

col·laborar amb els seus decorats en el Pessebre vivent de Parets als anys 70. Va ser soci de la biblioteca SOL. A part d'aquesta faceta d'home interessat per la cultura local i l'esport, també és un pintor que ha retratat molts dels indrets de la nostra localitat i ens

Josep Ribas, sempre ha sostingut que cal investigar molt en aquesta masia, ja que segons estudis fets per alguns tècnics hi ha indicis que és una de les masies més antigues del poble. Què pot dir-nos?

Penso que la casa és de les més antigues de Parets, fins i tot per no dir la més antiga. Faig aquesta suposició perquè si bé en algun estudi es parla que hi ha troballes d'origen medieval, sóc del parer que hi ha restes d'una altra etapa històrica anterior. Quan es va construir el cup es varen trobar, en excavar 1 metre i mig sota terra, que hi havia unes parets de blocs que segons la versió d'algun entès podrien ser de l'època dels ibers. Cal dir que ben a prop, a la Torre de Cellers, hi ha un forn d'aquesta edat històrica. També hi ha una conducció d'aigua que va ran del mur de pedra de la masia i s'endinsa pel subsòl de la vivenda, això fa pensar que pugui ser, atesa la seva construcció, anterior o bé de l'època romana. L'empedrat que s'ha trobat davant la casa amb còdols de la riera de dos colors fent uns bonics dibuixos també té la seva història. La vivenda va estar construïda originàriament amb pedra i fang.

Podria situar-nos en el temps de la família Cot?

Era propietària de la finca la família Cot, hi ha documents del segle XVIII que ja ens ho fan avinent a través d'escriptures notariales, tot i que el cognom Cot apareix en llibres d'història dels Remences del segle XV a Parets. Anava des de la riera Tenes fins a ca l'Esteve, és a dir, els terrenys que hi ha a la carena de Montmeló, prop de l'actual Circuit de Catalunya. També tenia propietats a l'altre costat de la riera Tenes, com poden ser la finca de cal Sidro Coix, El Cafè de Baix, peces de terra al barri Cerdanet i fins a Can Teja. Cal dir que aquesta noble família va cedir els terrenys a l'ajuntament on avui està ubicat l'actual cementiri. Dins aquesta extensa finca s'hi va construir a l'altre costat de l'actual carretera C-17, antiga N-152, la casa de Can Pepet en segregar la hisenda amb la venda a la família Biscamps de 40 quarteres i alhora aquests varen construir l'actual masia de Can Pepet, l'any 1874.

Com va ser que passés de la família Cot a la Vila i Parès?

La família Cot va anar de mal en borràs, i la finca passà a la subhasta pública. Això passava als anys vuitanta del segle XIX. El motiu pel qual la nissaga Cot anés a la ruïna va ser degut a una bretolada. Un eugasser en va ser víctima i entre els autors d'aquest homicidi hi estaven implicats els fills dels Cot. A l'època del batre baixava un eugassers amb els seus animals de tir dels moianès i feien la batuda a pota amb els equins a les diferents cases pairals del nostre Vallès. Un d'aquests homes estava una mica begut, com la resta de la colla. Aquest fou penjat de cap per avall i li varen tirar una galleda d'aigua freda per sobre. La víctima estava delicada del cor i aquesta broma pesada li causà un xoc, i a conseqüència d'això va morir. Aquest fet va marcar la plena decadència d'aquesta nissaga arrelada a Parets des de molts segles enrere.

Els ho van incautar tot, fins i tot les eïnes del camp i la imatge de guix de Sant Antoni que estava encastada a la paret de l'entrada de la casa i que era el protector del bestiar. L'any 1890 va comprar la finca, en una subhasta, un indià que havia fet fortuna a Cuba. El preu que en va pagar l'oncle del pare, Josep Vila i Parès, fou de 7.000 pessetes.

Quins canvis va fer a la finca el nou propietari, en Josep Vila i Parès?

L'oncle avi es va dedicar a fer una explotació de ramaderia vacuna establada i també tenia porcs i aviram. Va fer algunes reformes a la casa, com arreglar els sostres i enrajolar el terra. L'indià hi va restar fins a l'any 1905. Després va tornar a l'illa del Carib i va deixar com a masovers els meus pares, en Joan Ribas Vila i Maria Fàbregas i Parera.

Els meus progenitors eren fills de Palafolls, a la comarca del Maresme. Quan varen instal·lar-se a Parets, ja tenien una pubilla de quatre anys, la Teresa. A Can Cot hi varen

néixer la resta de germans: Maria, en Narcís, en Joan i jo mateix.

De masovers a propietaris

Vàrem passar una vintena d'anys com a masovers, però l'any 1.928 els meus pares varen comprar la finca a les seves cosines, les hereves. En varen pagar 40.000 pessetes. La meua família va dur a terme una sèrie d'arregaments a les façanes i sostres. La primera va ser la del davant, l'any 1932, i la del darrere es va fer l'any 1936.

Com va passar la guerra civil a Can Cot?

Al costat de la vivenda es va construir un refugi antiaeri, entre els anys 1937-1938, es a dir en plena guerra. Aquest refugi servia per amagar fugitius. També es va construir una mina i un dipòsit, i un búnquer soterrani com a dipòsit de queviures. Estava comunicat amb les dependències de la casa amb un telèfon acústic que funcionava a través de les parets pel sistema de ventilació. Hi havia dues sortides i una d'elles era una tapa on a sobre hi havia les vaques, per tal de no aixecar sospites.

En ple conflicte, i concretament a partir de l'any 1938, per il·luminar-se no hi havia electricitat, a causa de les restriccions. Les matèries primeres com l'oli i la cera tampoc es trobaven al mercat, ja que eren utilitzades per l'exèrcit al front.

Un tècnic va inventar un estri que consistia en un recipient cilíndric i tapat per la part superior. Era travessat per un tub de ferro amb l'extrem esfèric i amb 7 o 8 foradets. Es barrejava mig litre d'aigua amb la mateixa quantitat de benzina i s'encenia. Quan s'escal·fava i s'evaporava el combustible feia una llum que permetia evitar estar a les fosques. Amb mig litre de carburant hom podia disposar de 20 a 30 hores d'il·luminació artificial.

L'hospitalitat de can Cot.

En Josep em comentava que és un costum de molt antic plantar davant la masia un xiprer. Aquest arbre és símbol d'acolliment i caritat. Els masos situats vora una via de comunicació i que tenien plantats aquestes coníferes solien acollir els vianants, pelegrins i pobres que anaven pel camí, alhora els oferien sopar i hospedatge durant una nit.

Com a cas anecdòtic cal dir que la darrera persona que es va acollir en aquesta casa tan hospitalària fou l'any 1950, quan hi havia d'alcalde en Francesc Gorina. Segons ens explica en Pepet, eren les dues de la matindada quan va trucar a la porta de casa seva un funcionari municipal acompanyat d'un home desemparat que no tenia lloc on dormir i feia el camí de Granollers a Barcelona. L'Ajuntament no sabia on allotjar-lo i varen pensar que Can Cot podria ser un lloc on hi seria benvingut. La família Ribas, una vegada més com tantes vegades havia fet, va donar acollida a aquell bon home

Si hom mira algun quadre pintat per en Pepet on hi ha la bonica masia amb planta basilical, formada per tres cossos, sobresortint el central i carenat perpendicular a la façana, amb pis i golfes i una portalada de mig punt adovellada, que s'emmiralla en una gran bassa i li fan costat un parell de pellers, no falten els xiprers que són el símbol d'aquesta hospitalitat. Can Cot va acollir moltes vegades persones desemparades, que no sabien on passar la nit i allí hi varen trobar l'escalfor d'aquella família hospitalària que acollia al desvalgut.

Joan Volart i Bellavista
Diplomat en Magisteri

Darrera els vidres

Darrera els vidres és un poemari que recull un total de cinquanta poemes agrupats en quatre grups temàtics al voltant del pas del temps i dels records, el gust de la tardor, l'a-

mor i el silenci. Tracta, així, de mirades dirigides al món i al joc intern dels sentiments, des de l'espai d'un món i d'un temps interiors.

El record de l'àvia de mirada trista que esguardava darrera els vidres dóna títol al poemari, entre d'altres records que evoquen diferents moments que malgrat s'hagin amagat en el temps es troben en les paraules i fets de cada dia. Perquè "Passat i present són bagatge d'un demà que espera l'arribava de l'avui. El temps no s'atura ni cap instant retorna."

Continua amb les referències al gust agredolç de la tardor, en la nostàlgia de les seves tardes i en les seves veus apagades, aprofundint en aquesta nostàlgia i en la tristesa que tal vegada en alguns moments ha fet "vessar llàgrimes dels ulls", i en les mirades cap als colors de la seva terra que espera o en les ombres d'un mar solitari, on "belluga la vida amb neguit de tempesta". Però també en l'esperança dels detalls que l'atzar ens porta com l'"olor de lluna riallera" que la terra fa quan arriba la nit.

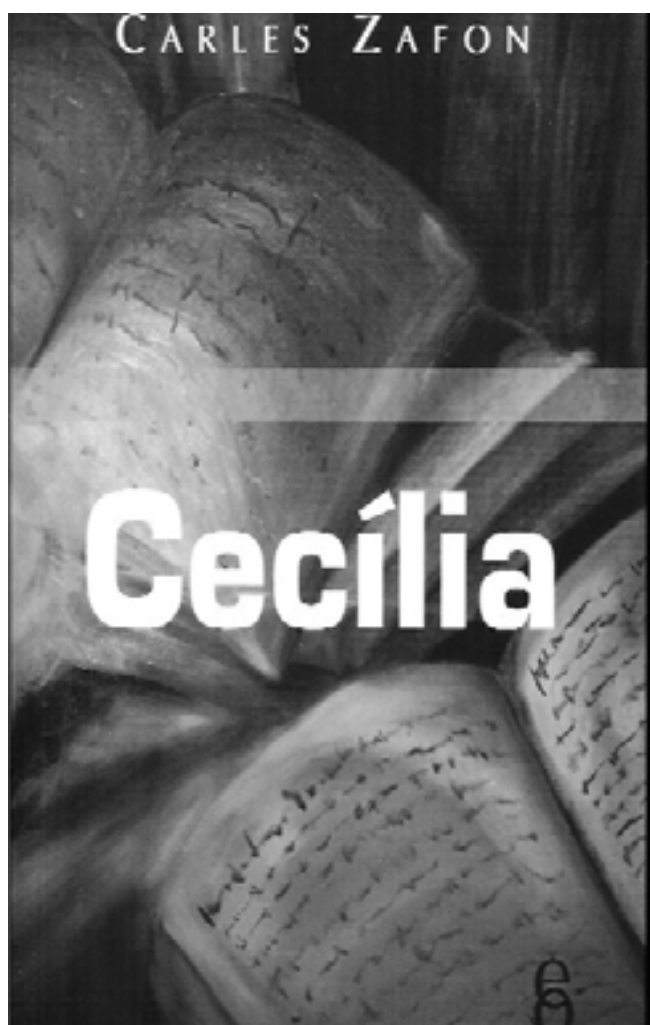
El poemari pren empenta amb l'impuls vital de l'amor. De l'amor discret i constant en les seves diferents formes, que ens dona aquest impuls vital i "ens guareix les ferides", amagat en els detalls subtils de cada gest passem a "l'escalfor d'un cos que espanta la fredor de les ombres que passen".

Conclou amb el reclam d'un espai per al silenci, per als camins del silenci, on poder escoltar els sons que ens parlen de nosaltres mateixos.

"Són paraules que no sé dir. I en la seva clausura, ploren i es neguitegen fins a trobar el seu destí, enramades en els versos i en les passes del silenci".

Cecília

La Natàlia, protagonista de la novel·la, és una llibretera de poble, separada i amb dues filles. La seva existència transcorre dins la monotonia de la vida moderna: els conflictes

amb el seu exmarit, l'assetjament d'un constructor que vol comprar-li la casa per fer pisos, la relació amb els clients i els enfrontaments amb la filla adolescent. Però la mort del seu avi, un ancià que fa anys que és en una residència per a gent gran, li canviarà la vida. A partir d'aquell fet engegarà una cursa gairebé contrarellotge per descobrir la història de la seva família, uns secrets que desconeixia completament i que tenen un llibre com a misteriós nexa d'unió.

Durant un mes la Natàlia cercarà els *perquès* més universals que hom s'ha preguntat des de l'origen de la humanitat, com la raó de la nostra presència en aquest món o la possibilitat d'una existència més enllà de la mort, però també els *perquès* més personals, els motius que van moure els seus avantpassats a actuar de la manera com ho van fer. I en aquesta recerca per trobar-se a ella mateixa, com a resultat dels fets de la seva nissaga, acaba entrant en el desconegut ambient de l'espiritisme. El seu guia espiritual serà un enigmàtic parapsicòleg qui li farà avinent la poc coneguda història d'aquest corrent de pensament que va tenir una notable influència en els agitats anys de principis del segle XX.

Quinze generacions d'una família catalana

La convulsió de la guerra que va acabar amb les llibertats de Catalunya es va viure de ben a prop a Parets. La Torre de Malla va ser atacada. Les seves tres torrelles van ser enderrocades pels soldats en compliment d'un ordre del marquès de Castel-Rodrigo, governador i capità general de Catalunya. Fets com aquest, potser poc coneguts, es poden llegir a "Quinze generacions d'una família catalana", una obra cabdal de Martí de Riquer. Per mi va ser una sorpresa, ja que els episodis més divulgats de la història d'aquest edifici emblemàtic corresponen a l'Edat Mitjana, quan la fortalesa era propietat d'algun senyor feudal.

És l'erudit Riquer qui ens situa la Torre ja en l'Edat Moderna. La Torre de Malla, també amb el nom de Llätzer, va ser propietat del matrimoni format per Baltasar de Riquer i Teresa Sabater i d'Alemanys, marquesos de Benavent a principis del segle XVIII. Baltasar de Riquer va néixer a Lleida el 1675 i va formar part del braç militar a les Corts de Catalunya que va presidir Felip V quan va començar a regnar el 1701. Quan els catalans s'aixequen contra el rei Borbó, Baltasar de Riquer fa costat a l'Arxiduc Carles d'Austria, coincidint amb el sentir de les ciutats de Barcelona i de Lleida, que el reconeixien com a rei. Posteriorment, ja en plena Guerra de Successió, l'aleshores amo de la Torre de Malla, canviaria de bàndol per decantar-se a favor de Felip V.

Enmig d'aquestes anades i vingudes, la Torre, sota el bisbat de Barcelona, havia quedat en perill, en territori favorable a l'arxiduc. Després vindria l'agressió ja comentada i, acabada la guerra, Baltasar de Riquer es va veure en l'obligació de restaurar i condicionar l'edifici que va estar acabat el 1716. Per tant, la Torre de Malla que avui podem admirar és, almenys en part, fruit d'aquella restauració, ja

sense les petites torrelles destruïdes durant la guerra.

Personatges privilegiats han passat per la Torre de Malla: els Vilatzir, els Planella, els Riquer... Gràcies a la seva condició, van deixar documentació escrita que permet reseguir part de la història d'un edifici clau en el passat del nostre poble.

El llibre "Quinze generacions d'una família catalana", escrit per Martí de Riquer, és una referència imprescindible. Nascut a Barcelona el 1914, Riquer és un filòleg romanista de fama internacional, expert en el Quixot de Cervantes i en Tirant lo Blanc de Joanot Martorell.

Aquest llibre és la història del seu llinatge, els Riquer, amb documentació obtinguda en diferents arxius i també en el familiar. Martí de Riquer inicia la seva investigació al segle XIV i acaba amb el seu avi, Alexandre de Riquer, a finals del XIX. Tot i que la recerca històrica és certa, el volum es llegeix com una novel·la. Al llarg de les seves pàgines, van apareixent revolucions, lluites civils, espectacles, cavallers, odis i assassinats, amors... per anar teixint tota la història d'una família amb molts títols nobiliaris al llarg de cinc cents anys.

Maria Gorina

NO TINC LLIMONA!

Preparava un pastís de crema i de sobte em vaig adonar
que no tenia llimona, per poder-lo aromatitzar.

Com ho faré ara? Si la necessito ja!
-El pastís era per a un compromís d'aquella mateixa tarda
i no podia apropar-me a cap botiga a comprar.

Pensant com podia, aquell oblit esmenar?
De sobte em ve al pensament el llimoner que la mare,
- igual que un monument - té plantat al jardí.

Al seu davant em vaig quedar; I... llavors vaig recordar...
Que el llimoner... tenia una sola llimona !
(La mare ens ha explicat: - i tota la família ho respecta-
que a l'arbre sempre ha deixat , com a mínim ... una llimona)

(Es diu ja de temps llunyans, que els llimoners s'ofenen
si els treus tots els fruits grans;
I si no respectes aquest tracte,
no faran cap més miracle i viuran mig corsecats.)

Plantada enfront de la llimona; la mirava, la mirava i...
veient-la grossa, tendra, tan rodona....
- perquè de panxa era grassona i feia de bon mirar-

No la podia arrencar?
- Però ... si essent fora la mare tampoc em podia renyar! -
Què faig ara? Tot seguit em vaig preguntar
I la mà se n'hi va anar!... Jo la volia arrencar !.
No! no! No puc pas arrencar-la! La mare es disgustarà!

M'aturo i amb l'estil que acostumo a gastar.
Vaig pensar: I si en treus una llesqueta? Així no se n'adonarà!
I quan ho descobreixi , ja molt temps haurà passat!

Decidida començo la llimona a pelar.. - Per la part de darrere-
Procurant que el sacrifici, quedi ben amagat.

I ara és un llimoner, amb una senyora llimona,
Que pel davant es veu bé,
i... pel darrere fa estona,
que la paret li taponi la ferida que ara té.

Del joc ja me'n vaig sortir... I el sacrifici va servir,
per menjar aquella nit ,... un bon pastís -aromatitzat amb llimona.-
I veurem si passa estona,... la mare no se n'adona,
i el llimoner amb perdona,... regalant-nos molts més fruits.

I potser algun dia, a la mare pugui explicar,
l'atribolament que vaig passar,
per aconseguir portar :
Unes postres... amb llimona.

Impermeabilització
Rehabilitació de façanes
Revestiment de paviments
Reparació i reforç d'estructures

